

Hvordan unngå en opioidepidemi i Norge: Fokus på behandling av kroniske smerter

Svetlana Skurtveit, professor
Universitet i Oslo
26.10.2021

POINT

Preventing an Opioid epidemic In Norway:
Focusing on Treatment of chronic pain

Seraf
Senter for rus- og avhengighetsforskning

Samarbeidspartnere

Prosjektledelse Senter for rus– og avhengighetsforskning (SERAF), UiO

Partnere utenfor forskningssektoren

Stavanger kommune

Stavanger universitetssjukehus

Universitetssykehuset i Trondheim

Forskningsinstitusjoner

Folkehelseinstituttet

Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning i Helse Vest (KORFOR)

Brukerorganisasjoner

Foreningen for kroniske smertepasienter

Samarbeidsforumet av Funksjonshemmedes Organisasjoner

Stavanger
kommune

HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjukehus

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

Foreningen for
kroniske smertepasienter

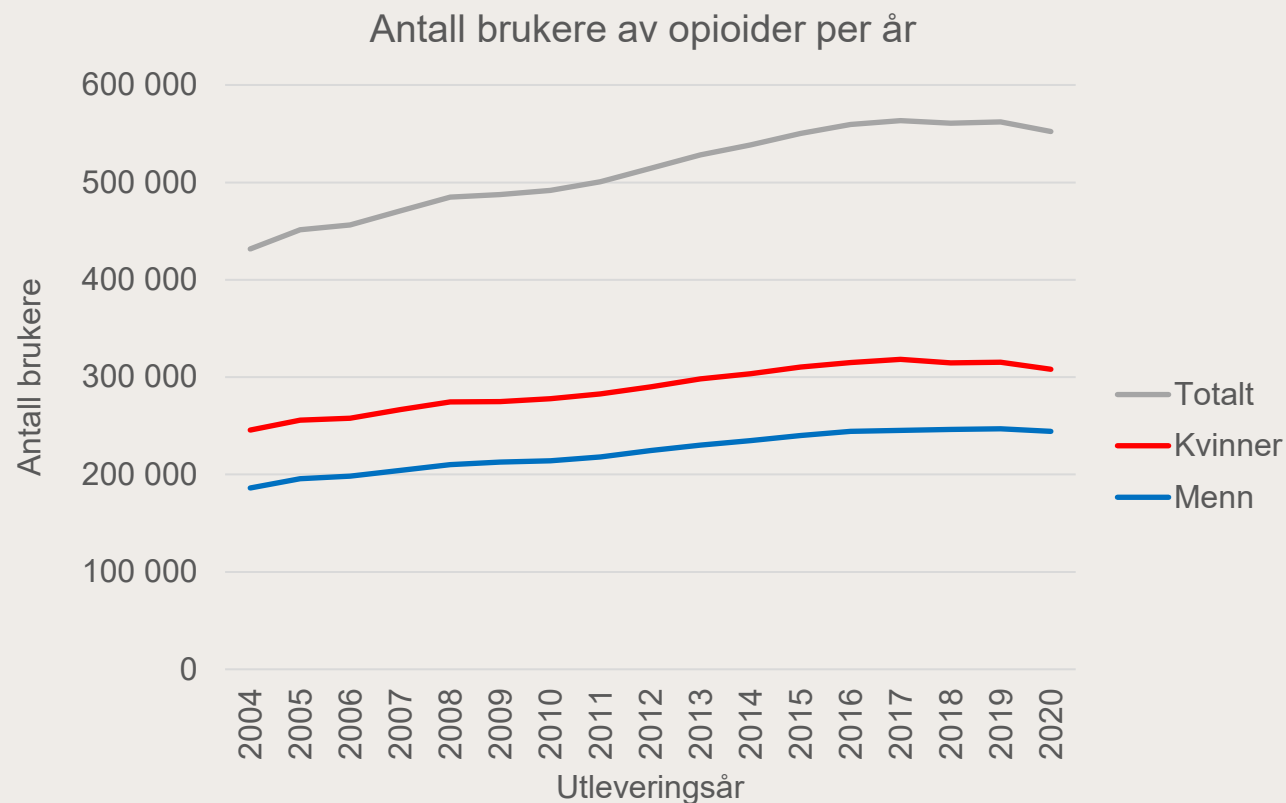
★ S A F O

Bakgrunn

- Opioidepidemi i USA
- Observasjoner i Norge
- Kroniske smertepasienter trenger god behandling

Opioidbruk i den generelle befolkningen

Personer med minst én utlevering av et opioid i løpet av året

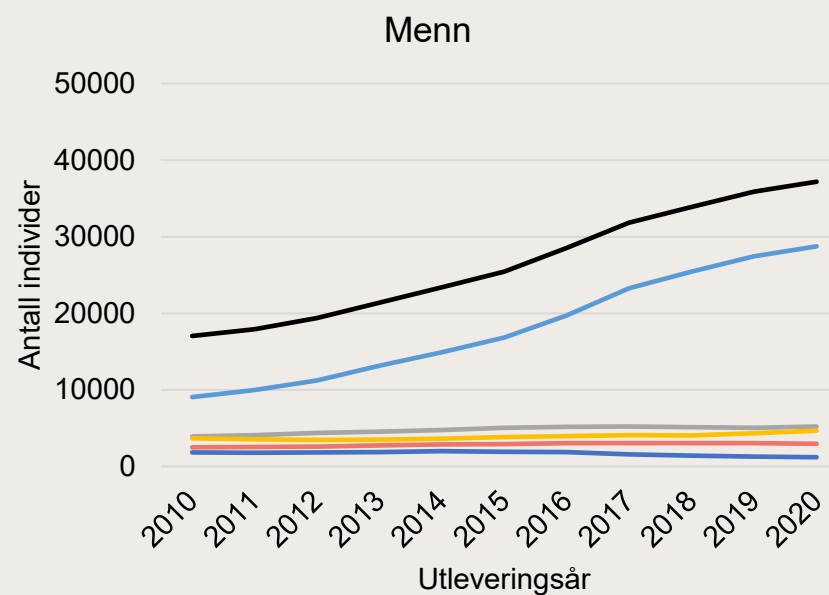
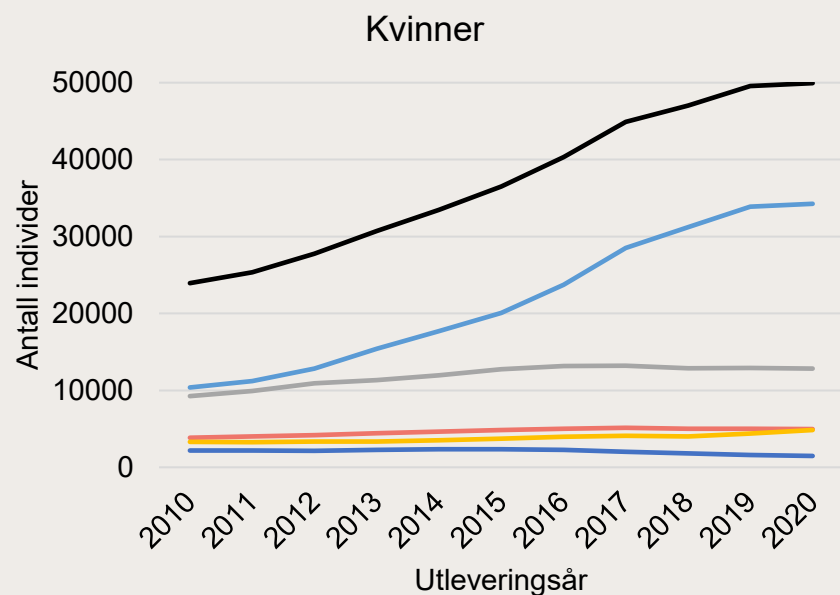
2004: 431657

2020: 552409

Ca. 10% av befolkningen

Sterke opioider

Totalt antall personer
2010: 40996
2020: 87133

Totalt

Oksykodon

Buprenorfin

Morfin

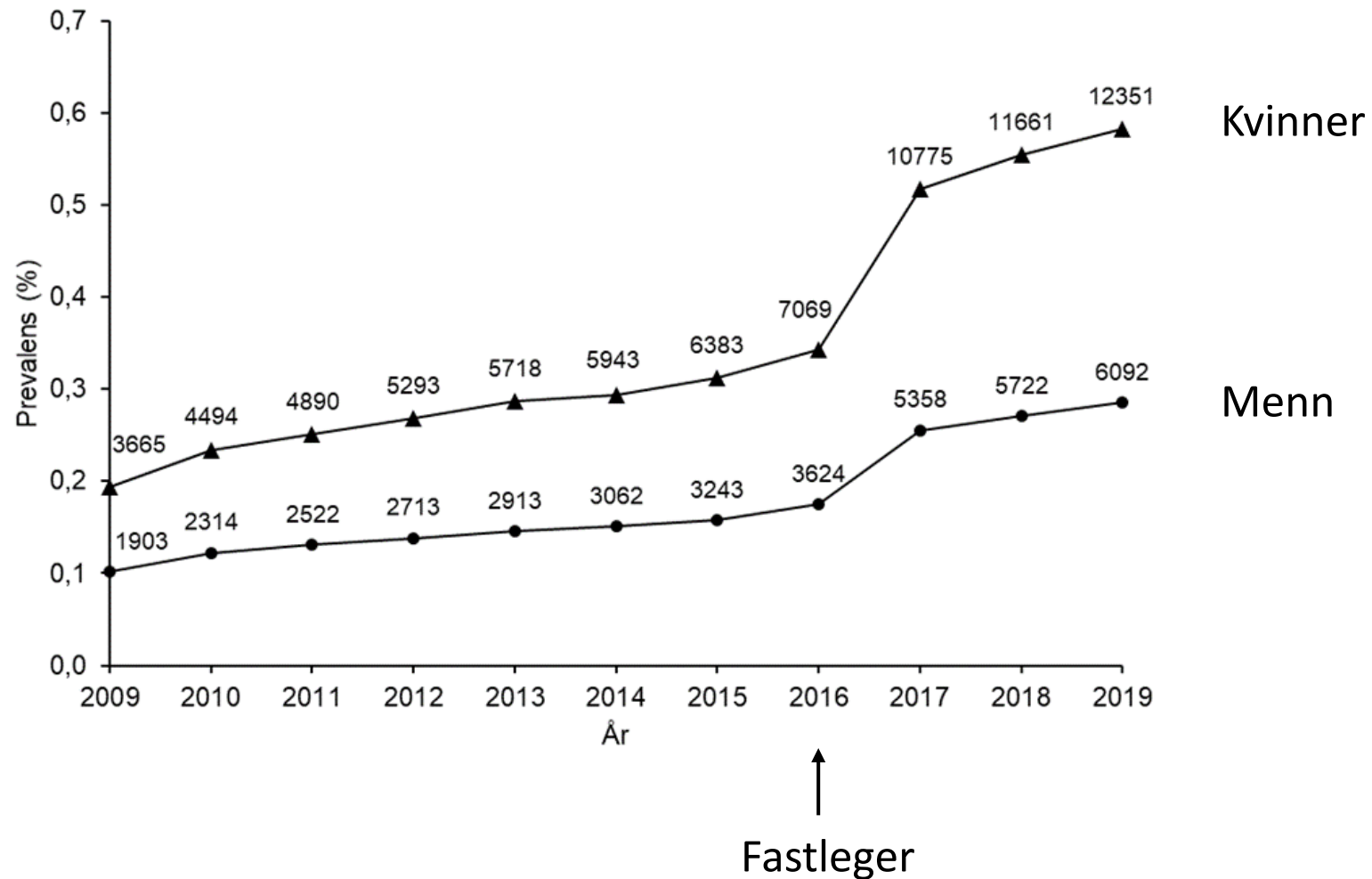
Fentanyl

Ketobemidon

Totalt antall brukere av oksykodon har økt fra 6029 i 2004 til 63006 i 2020

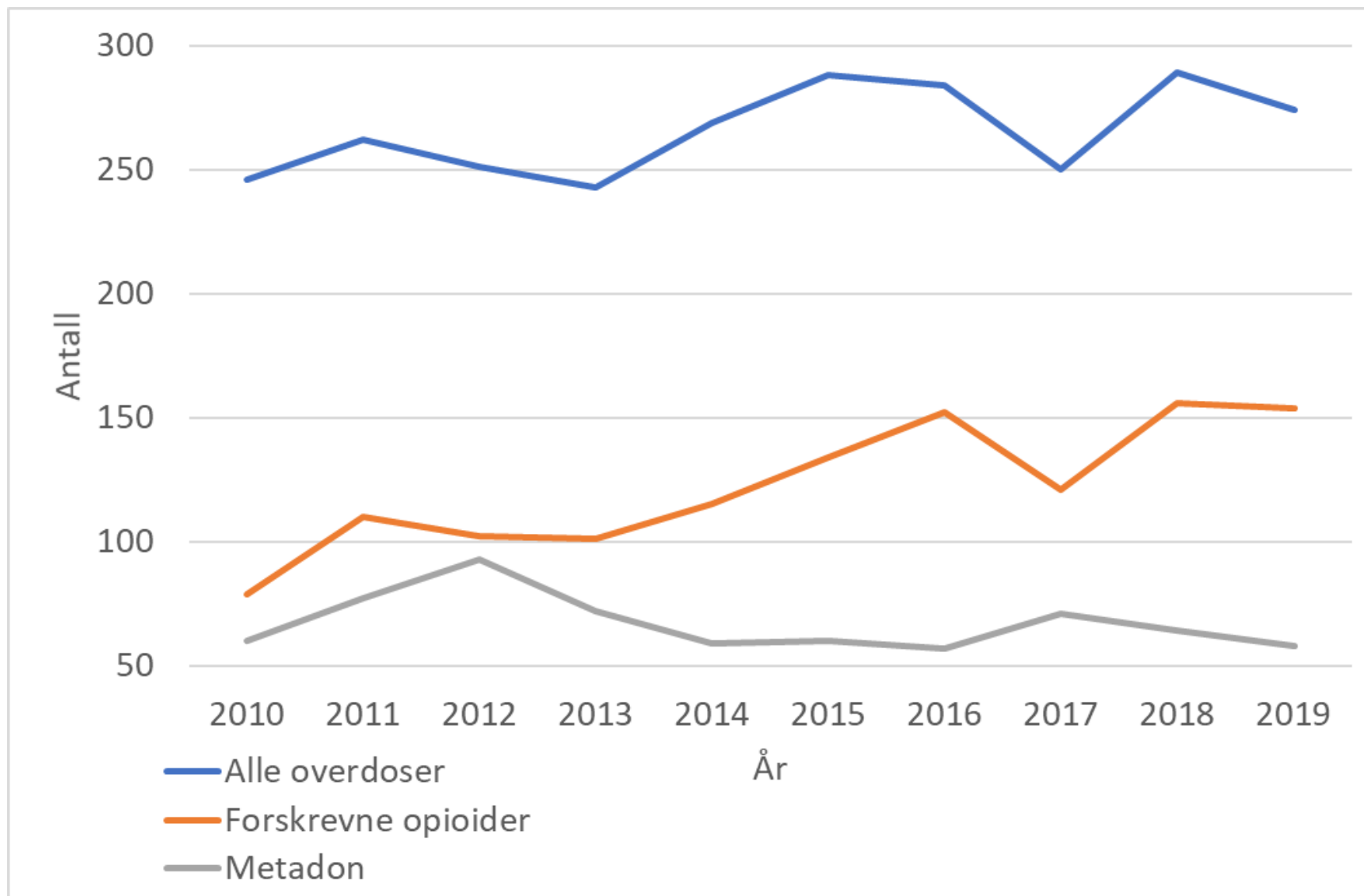
Bruk hos kroniske smertepasienter

Utleveringer på blå resept med refusjonskode -71

2009: 5568 brukere
2019: 18443 brukere

Narkotikautløste dødsfall 2010-2019

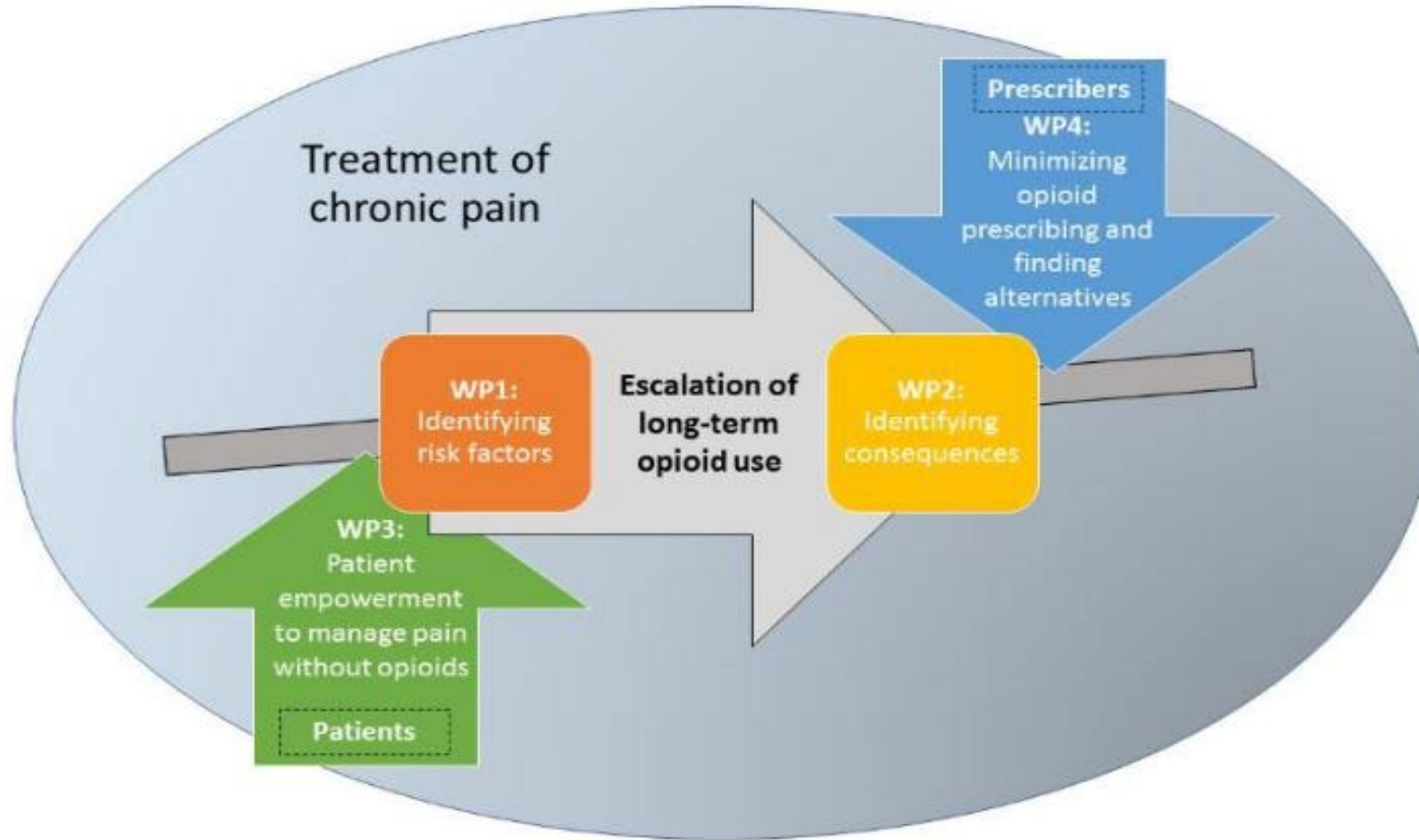

Kunnskapshull

- Prediktorer for langvarig opioidbruk
- Konsekvenser av langvarig opioidbruk
- Rollen til opioider i kronisk smertelindring sett fra pasientens og behandlerens perspektiv
- Alternativ behandling for kroniske smerter

Konseptuelt rammeverk

Registerkobling POINT WP1 og WP2

Data er på plass!

- Koblede data for perioden 2010-2019
  - Reseptregisteret
  - Pasientregisteret (spesialisthelsetjenesten)
  - Kommunalt pasient- og brukerregister (primærhelsetjenesten)
  - Kreftregisteret
  - Dødsårsaksregisteret
  - Statistisk sentralbyrå (utdanning, inntekt, trygd etc.)
- Ingen egen datainnsamling

Problemstillinger WP1

Risikofaktorer for langvarig opioidbruk

Alle
opioidbrukere

- Hvilke risikofaktorer er assosiert med utvikling av langvarig opioidbruk?
  - Type smerte
  - Somatisk eller psykiatrisk samsykelighet
  - Refusjonsordninger
  - Samtidig bruk av andre vanedannende legemidler
  - Kontakt med helsetjenesten
  - Sosioøkonomi
- Hva karakteriserer forskriverne?
  - Spesialitet
  - Alder, kjønn
  - Geografi
  - Forskrivervaner

Problemstillinger WP2

Konsekvenser av langvarig opioidbruk

Langvarige
opioidbrukere

- Hva er konsekvensene av langvarig opioidbruk?
  - Uheldig bruksmønster/avhengighet
  - Overdose/overdødelighet
  - Økt risiko for nyoppstått somatisk eller psykiatrisk sykdom
  - Deltagelse i arbeidslivet, uføretrygd, endring i sivilstand
- Hvilke faktorer er assosiert med uheldige langtidskonsekvenser?
  - Somatisk og psykiatrisk sykdom
  - Sosioøkonomi

Problemstillinger WP3

Pasientenes perspektiv

Forskningsspørsmål:

Hvordan opplever pasienter oppfølging det første året etter operasjonen, og hvordan forstår de opioids rolle i å lindre postoperative smerter i denne perioden?

Hvordan opplever uspesifikke smertepasienter med hyppige sykehusinnleggelser og høy opioidbruk helsetjenestene de mottar? Hvilke alternativer ser/kjenner disse pasientene?

Kan en terapeutisk, automatisert e-helseintervensjon støtte smertebehandling, redusere bruk av opioider, styrke samarbeidsforholdet mellom pasient og resept og øke livskvaliteten for pasienter i primærhelsetjenesten?

Problemstillinger WP4

Forskrivernes perspektiv

Forskningsspørsmål:

Hvordan opplever fastlegene anbefalingene og forskriftene for opioidforskrivning til smertepasienter, og hvordan blir de utført i praksis?()

Hvordan håndterer fastleger og sykepleiere i samfunnet de negative konsekvensene av langvarig opioidbruk?

Er samfunnsbaserte behandlingsalternativer, inkludert fysisk aktivitet, smertegrupper og mestringsstrategier, gjennomførbare behandlingsalternativer-og kan slike tiltak forbedre helse, livsstil og livskvalitet?

Har opioidforbruket blitt redusert i kommuner der fastlegene har deltatt i KUPP -intervensjonen, sammenlignet med de uten deltakelse?